

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobce: **P. T.**
zastoupený advokátem JUDr. Markem Křížem, Ph. D.
sídlem Masarykovo nám. 91/28, 73301 Karviná

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. března 2023, č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce byl v roce 2016 shledán invalidní v prvním stupni a byl mu přiznán invalidní důchod ve výši odpovídající zjištěnému stupni invalidity. Dne 17. 10. 2022 podal žalobce žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu, kterou žalovaná rozhodnutím ze dne 25. 11. 2022 zamítla pro nesplnění podmínek podle § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“). Proti zamítavému rozhodnutí podal žalobce námitky, které žalovaná rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (napadené rozhodnutí) zamítla a prvostupňové rozhodnutí ze dne 25. 11. 2022 potvrdila. Nosným

Shodu s prvopisem potvrzuje

důvodem pro nevyhovění žádosti žalobce byl posudkový závěr lékařky žalované, podle kterého činí pokles pracovní schopnosti žalobce z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu toliko 35 %, žalobce je proto nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně a nedošlo tak ke změně stupně invalidity (vyšší stupeň invalidity nastává až při poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %).

2. Proti (napadenému) rozhodnutí žalované podal žalobce včasnou žalobu, ve které navrhoval jeho zrušení. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že žalovaná v průběhu správního řízení řádně nepřezkoumala podmínky pro přiznání invalidního důchodu, když nebyly zjištěny a řádně posouzeny aktuální skutečnosti. Žalovaná podle žalobce pochybila, pokud tvrdí, že zjištěný dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce „neodpovídá žádnému stupni invalidity“. K prokázání svých tvrzení žalobce navrhl, aby soud provedl ke zjištění jeho aktuálního zdravotního stavu důkaz znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, posudkové lékařství, který žalobce nechává vypracovat a přislíbil jeho předložení soudu bez zbytečného odkladu po jeho vyhotovení.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření k žalobě žalovaná po rekapitulaci průběhu správního řízení se zdůrazněním obsahu lékařských posudků navrhla přezkoumání zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV).
4. Krajský soud po doplnění dokazování o posudek PK MPSV v Ostravě přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
5. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud v první řadě ze správního (dávkového) spisu. Podává se z něj, že žalobce v roce 2016 shledán invalidní v prvním stupni a byl mu přiznán invalidní důchod odpovídající zjištěnému stupni invalidity. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce byl v posudku lékařky OSSZ Karviná ze dne 13. 1. 2016 označen „chronický vertebrogenní algický syndrom celé páteře“, který posudková lékařka podřadila pod kapitolu XIII., odd. E, položku 1c) přílohy k vyhlášce číslo 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) a míru poklesu pracovní schopnosti určila uprostřed daného rozpětí na 35 %. Datum vzniku invalidity bylo stanoveno na 13. 1. 2016. Od té doby žádal žalobce opakovaně o změnu výše invalidního důchodu (z důvodu zhoršení zdravotního stavu), naposledy žádostí dne 17. 10. 2022, kterou bylo zahájeno přezkoumávané správní řízení. Zdravotní stav žalobce byl posouzen lékařem OSSZ Karviná, který v posudku ze dne 16. 11. 2022 uvedl, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je „chronický algický syndrom C, Th a LS páteře, retrolisthesa L4-5“. Uvedené zdravotní postižení posudkový lékař podřadil pod kapitolu XIII., odd. E, položku 1c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a míru poklesu pracovní schopnosti určil na horní hranici daného rozpětí (40 %). V návaznosti na uvedený posudek žalovaná rozhodnutím ze dne 25. 11. 2022 žádost žalobce zamítla. Současně v rozhodnutí konstatovala, že žalobci nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky. Pro účely námitkového řízení posoudila zdravotní stav žalobce posudková lékařka žalované, která v posudku ze dne 22. 3. 2023 uvedla, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je zdravotní postižení

uvedené v kapitole IV., položce 2b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity (diabetes mellitus II typu léčený PAD) s tím, že se jedná o lehké funkční postižení s uspokojivou kompenzací a s lehkými diabetickými komplikacemi. Součástí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jsou chronické vertebralgie s poruchou dynamiky páteře, které v subjektivních potížích žalobce dominují a jsou neurastenicky používány. Jsou degenerativní etiologie a bez myeloradikulopatie. Míru poklesu pracovní schopnosti hodnotila lékařka na 25 %, a tu následně navýšila podle § 3 odst. 1 vyhlášky vzhledem k dalším zdravotním postižením žalobce o 10 procentních bodů na celkovou hodnotu 35 % odpovídající 1. stupni invalidity. Posudková lékařka se vyjádřila také k předchozímu hodnocení lékařem OSSZ Karviná (XIII, odd. E. pol. 1c), které nepovažuje za správné, protože postižení páteře nedosahuje postižení uvedeného v této položce, ale odpovídá položce 1b), ve které je rozpětí poklesu pracovní schopnosti 10 % až 20 %.

6. Krajský soud s ohledem na žalobní námitky požádal o posouzení zdravotního stavu žalobce příslušnou Posudkovou komisi MPSV v Ostravě a z jejího posudku ze dne 22. 9. 2023 ve spojení s protokolem o jednání z téhož dne zjistil, že komise zasedala ve složení předseda, dále lékař z oboru interního lékařství a tajemnice a žalobce byl jejímu zasedání přítomen. Posudková komise v posudku ze dne 22. 9. 2023 konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce bylo ke dni 30. 3. 2023 zdravotní postižení uvedené v kapitole IV. položce 2 písm. c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 35 %. Konkrétně se jedná se o diabetes mellitus druhého typu, nyní kompenzovaný PAD se senzitivní ataxií na podkladě senzitivní axonální polyneuropatie dolních končetin, motorické postižení velmi lehké, porucha mikrocirkulace aker dolních končetin, pravděpodobně mikroangiopatie při diabetu. Posudková komise nehodnotila podle položek 2d) a 2e), protože nebyly zjištěny příznaky tyto položky charakterizující.
7. Předmětem soudního přezkumu je správní rozhodnutí ve věci nevyhovění žádosti žalobce o změnu (zvýšení) invalidního důchodu na výši odpovídající vyššímu stupni invalidity, než je stupeň I., který již má žalobce přiznaný. Jak je přitom zřejmé z podání účastníků a ze shora reprodukováných částí správního spisu, tak ze zákonných podmínek ovlivňujících výši invalidního důchodu byl v přezkoumávaném správním a navazujícím soudním řízení veden spor výhradně ohledně stupně invalidity žalobce.
8. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně, b) jestliže poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně a c) jestliže poklesla nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu III. stupně.
9. Závěr o invaliditě příjemce invalidního důchodu (žalobce) a jejím stupni je vázán na posouzení jeho zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, což je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto vychází z posudků subjektů, které těmito odbornými znalostmi disponují. Pro účely správního řízení jsou těmito subjekty ze zákona okresní správa sociálního zabezpečení a žalovaná, resp. jejich posudkoví lékaři (§ 8 odst. 1 a 9 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) a pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění pak posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob podle § 4 odst. 2 téhož zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Jednotlivé posudky,

včetně posudku PK MPSV doplněného pro účely soudního řízení, pak správní soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá právě posudek PK MPSV zpravidla důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. V tomto směru je podstatné, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které žalobkyně namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti diagnózy. Samotný posudkový závěr o míře poklesu pracovní schopnosti přitom musí vycházet z pravidel nastavených vyhláškou o posuzování invalidity a její přílohy. Podstatné v tomto směru je, zda zdravotní postižení posuzovaného je takové povahy, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu. Toto zdravotní postižení pak posudkový lékař (komise) podřadí pod příslušnou položku přílohy k uvedené vyhlášce a stanoví míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, případně zváží možnosti snížení či zvýšení hranic stanoveného rozpětí podle § 3 a § 4 předmětné vyhlášky. Budiž přitom zdůrazněno, že posouzení podřazení zdravotního stavu žadatele pod korespondující ustanovení vyhlášky (její přílohy), tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise, ledaže by se jednalo o zcela evidentní, i laikovi zřejmou vadu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013 č. j. 6 Ads 11/2013-20 nebo ze dne 12. 6. 2014 č. j. 9 Ads 9/2014-23).

10. Po doplnění dokazování shora uvedeným posudkem PK MPSV v Ostravě dospěl krajský soud k závěru, že žaloba důvodná není. Mezi účastníky nebylo v zásadě sporu o tom, že žalobce trpí dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, který má více příčin. V této souvislosti považuje krajský soud za potřebné připomenout a zdůraznit, že vyhláška o posuzování invalidity nastavuje pravidlo, podle kterého se procentní body vyjadřující míru poklesu pracovní schopnosti u jednotlivých zdravotních potíží nescítají, ale výsledná míra poklesu pracovní schopnosti se v případě zjištění dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu u posuzovaného určí podle zdravotního postižení, které je jeho rozhodující příčinou (má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti posuzovaného) a ostatní zdravotní postižení lze zohlednit jednak v rámci rozpětí stanoveného touto vyhláškou pro rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, případně navýšením jeho horní hranice maximálně o 10 procentních bodů (§ 2 odst. 3 a § 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Krajský soud se nedomnívá, že by dotčená ustanovení vyhlášky o posuzování invalidity (zejména pokud jde o navýšení míry poklesu pracovní schopnosti z důvodu dalších zdravotních postižení maximálně o 10 procentních bodů) byla v rozporu se zákonem či ústavním pořádkem a není mu známo, že by byl takový rozpor ať již Ústavním nebo Nejvyšším správním soudem konstatován, naopak správní soudy z tohoto pravidla běžně vychází (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021 č.j. 10 Ads 290/2019-24, bod 28).

11. Jak se podává z jednotlivých posudkových závěrů, tak v daném případě přicházely v úvahu dvě zdravotní postižení žalobce, které mohly být označeny za rozhodující příčinu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Buď se mohlo jednat o onemocnění páteře (vertebrogení algický syndrom) anebo o diabetes mellitus. Jak posudek žalované, tak posudek PK MPSV obsahují spolehlivé odůvodnění toho, proč za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu považují právě diabetes mellitus a jak jej kvalifikují v intencích příslušné přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. Oba posudky se sice lišily ohledně toho, zda se jedná o lehké funkční postižení podle položky 2b) (s rozpětím poklesu pracovní schopnosti 15 % až 25 %) nebo o středně těžké funkční postižení (s rozpětím poklesu pracovní schopnosti 30 % až 45 %), ale tyto rozporů nemají podle názoru krajského soudu vliv na přesvědčivost závěru, že je žalobce nadále invalidní v prvním stupni. Z obou posudků vyplývá, že diabetes je u žalobce spojen s komplikacemi (polyneuropatie, mikroangiopatie), a závěr, zda se jedná o komplikace ještě začínající (incipientní) nebo lehké, je do jisté míry věcí odborné úvahy. Podstatné pro konečný závěr soudu je, že i v případě lehkých diabetických komplikací by se mohlo jednat maximálně o položku 2c) (pokrývající až několik diabetických komplikací lehčího až středního stupně - cévní, oční, neurologické) s tím, že i při hodnocení zdravotního postižení na horní hranici daného rozpětí (45 %) by žalobce byl nadále invalidní v prvním stupni. Rozhodně nic nenasvědčuje tomu, že by se snad mělo v případě žalobce jednat o těžké funkční postižení s opakovanými metabolickými dekompenzacemi (zpravidla více než 2x ročně) s progresí chronických komplikací diabetu do úrovně těžkých poruch s omezením zraku, snížením pohyblivosti, poruchami prokrvení, popř. poklesem celkové výkonnosti při běžném zatížení a omezením některých denních aktivit. Nutno dodat, že ani žalobce neuvedl nic konkrétního, čím by posudkové závěry lékaře žalované, resp. posudkové komise zpochybnil a neoznačil ani nedoložil takové své zdravotní postižení, které by nasvědčovalo jinému hodnocení v intencích příslušné vyhlášky a nic zásadního se v tomto směru nepodává ani z lékařské zprávy ze dne 9. 10. 2023. Za důležité pro konečný závěr považuje krajský soud také konstatování posudkové lékařky žalované, že pokud by byly hodnoceny problémy s páteří, jednalo by se o zdravotní postižení podle kapitoly XIII, odd. E. pol. 1b) příslušné přílohy vyhlášky s rozpětím poklesu pracovní schopnosti 10 % až 20 % s tím, že předchozí posouzení podle položky 1c) považuje za nesprávné.
12. Závěr PK MPSV v Ostravě a lékaře žalované o tom, že pracovní schopnost žalobce poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %, považuje krajský soud za řádně odůvodněný a dostatečně podložený, proto neshledal důvod se od něj odchýlit, ani nebylo potřebné dokazování dále doplňovat. S ohledem na dostatečnost dosavadních posudkových závěrů krajský soud rovněž nepovažoval za potřebné nechat zdravotní stav žalobce posoudit ještě jinou posudkovou komisí nebo znalcem. Žalobce žádný znalecký posudek nepředložil, byť to v žalobě avizoval a soud přistupuje k zadání znaleckého posudku ve sporech o nároku na invalidní důchod (resp. jeho výši) pouze výjimečně, pokud i po doplnění dokazování posudkem příslušné posudkové komise zůstaly pochybnosti o dosud zjištěném zdravotním stavu, případně o jiných skutečnostech rozhodných pro nárok na invalidní důchod a jeho výši, vyžadujících odborné posouzení, což se v nyní souzené věci nestalo (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013 č. j. 3 Ads 116/2012 - 24).
13. Pro úplnost krajský soud dodává, že na straně 7 posudku PK MPSV se nachází odstavec (čtvrtý odstavec zdola), který s projednávanou věcí zjevně nesouvisí a do posudku

se patrně dostal nedopatřením. Po důkladném posouzení obsahu posudku však dospěl krajský soud k závěru, že se vsutku jedná o písarskou chybu, která nemá vliv na použitelnost posudku jako celku.

14. Krajský soud uzavírá, že v soudním řízení byl jako správný potvrzen závěr žalované, že žalobce je (resp. byl v době vydání napadeného rozhodnutí) invalidní v prvním stupni, a jeho požadavky na přiznání invalidity vyššího stupně a s tím spojené zvýšení invalidního důchodu tak nejsou důvodné. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
15. Právo na náhradu nákladů řízení nebylo možné přiznat žádnému z účastníků, protože v řízení neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá a žalované jej v tomto typu řízení přiznat podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nelze.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 27. října 2023

JUDr. Martin Láníček
samosoudce